

V Bruseli 26. 1. 2017
COM(2017) 33 final

**SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

o vykonávaní akčného plánu pre obehové hospodárstvo

1. Úvod

Balík predpisov o obehovom hospodárstve, ktorý Komisia prijala 2. decembra 2015, predstavuje významný impulz na podporu prechodu na obehovejšie hospodárstvo v EÚ. Tento balík zahŕňal legislatívne návrhy týkajúce sa odpadu a obsahujúce dlhodobé ciele v oblasti znižovania objemu skládkovania a zvyšovania miery recyklácie a opätovného použitia. V záujme uzavretia kruhu životného cyklu výrobkov obsahoval aj akčný plán, ktorým sa obehové hospodárstvo podporuje vo všetkých článkoch hodnotového reťazca – od produkcie po spotrebu, opravu a výrobu, nakladanie s odpadom a druhotné suroviny, ktoré sa vracajú naspäť do hospodárstva. Komisia sa zaviazala prijať podrobný zoznam opatrení do konca svojho súčasného mandátu.

Prechod na obehovejšie hospodárstvo prináša veľké príležitosti pre Európu a jej občanov. Je dôležitou súčasťou nášho úsilia o modernizáciu a transformáciu európskeho hospodárstva smerom k udržateľnejšiemu hospodárstvu. Pre takýto prechod existuje silný argument, ktorý spoločnostiam umožňuje dosahovať významné hospodárske zisky a stať sa konkurencieschopnejšími. Zabezpečuje významné úspory energie a environmentálne prínosy. Vytvára pracovné miesta na miestnej úrovni, ako aj príležitosti na sociálnu integráciu. Je úzko prepojený s kľúčovými prioritami EÚ v oblasti zamestnanosti a rastu, investícií, sociálnej agendy a priemyselných inovácií.

Medzi širšie prínosy obehového hospodárstva patrí aj znižovanie spotreby energie a emisií oxidu uhličitého. Obehové hospodárstvo preto úzko súvisí s cieľmi EÚ v oblasti klímy a energetiky a s balíkom predpisov „Čistá energia pre všetkých Európanov“, ktorý Komisia nedávno prijala¹. Takisto je nápomocné pri podporovaní záväzkov EÚ v oblasti udržateľnosti, ako sa uvádza v oznámení „Ďalšie kroky smerom k udržateľnej budúcnosti Európy“², a najmä na dosiahnutie cieľa trvalo udržateľného rozvoja č. 12 v oblasti trvalo udržateľných modelov spotreby a výroby. Plnenie akčného plánu EÚ pre obehové hospodárstvo je preto pre Komisiu jasnou prioritou.

Cieľom tejto správy je poskytnúť celkový prehľad opatrení, ktoré už boli realizované v rámci vykonávania akčného plánu EÚ od jeho prijatia v decembri 2015, a uviesť hlavné výsledky, ktoré sa majú dosiahnuť v roku 2017. Kľúčové opatrenia boli realizované v oblastiach, ako je plytvanie potravinami, ekodizajn, organické hnojivá, záruky na spotrebiteľský tovar, inovácie a investície. Zásady obehového hospodárstva boli takisto postupne zakomponované do priemyselných najlepších postupov, ekologického verejného obstarávania a používania finančných prostriedkov v rámci politiky súdržnosti a prostredníctvom nových iniciatív v stavebníctve a vodnom hospodárstve.

Akčný plán EÚ nepochybne prispel k tomu, aby sa na popredné miesto dostala koncepcia „obehového hospodárstva“ ako prvý krok dlhodobého úsilia. Komisia je aj naďalej plne odhodlaná vykonávať svoj akčný plán a spolupracovať naprieč rôznymi oblasťami politiky na podporu obehového hospodárstva. Tento záväzok sa odzrkadľuje aj v rastúcom počte príležitostí na financovanie konkrétnych projektov.

Zabezpečenie úspešného prechodu na obehové hospodárstvo si však vyžaduje úsilie na mnohých rozličných frontoch a nekončí sa realizáciou opatrení predložených Komisiou. Mnohí aktéri z verejného a súkromného sektora napredujú, ako je to vidieť na príklade rozvoja stratégií obehového hospodárstva v čoraz väčšom počte krajín a regiónov EÚ.

¹ <https://ec.europa.eu/energy/en/news/commission-proposes-new-rules-consumer-centred-clean-energy-transition>

² COM(2016) 739 final.

Opatrenia realizované Komisiou od prijatia akčného plánu pre obehové hospodárstvo zahŕňajú niekoľko legislatívnych návrhov, v prvom rade o odpade, ktorými sa stanovujú jasné ciele v oblasti recyklácie odpadu a ambiciózna dlhodobá vízia vedúca k predchádzaniu vzniku odpadu a jeho recyklácii. Okrem toho existuje návrh o online predaji tovaru, ktorým sa posilnia záruky pre spotrebiteľov, návrh o hnojivách, ktorými sa zhodnocujú živiny, a návrh o obmedzení používania určitých nebezpečných látok v elektrických a elektronických zariadeniach (prijaté spolu s touto správou). Je dôležité, aby spoluzákonnodarcovia bez meškania pracovali na prijatí uvedených legislatívnych návrhov, aby sa umožnil rýchly prechod na obehové hospodárstvo v praxi.

Najmä rýchle prijatie legislatívneho balíka o odpade v tomto roku je mimoriadne dôležité pre naštartovanie investícií do väčšej a lepšej recyklácie v celej EÚ. Komisia preto obe inštitúcie vyzýva, aby v súlade so spoločným vyhlásením Európskeho parlamentu, Rady a Komisie o legislatívnych prioritách EÚ na rok 2017³, v ktorom bolo dohodnuté prednostné spracovanie uvedených návrhov, dospeli do konca roku 2017 k dohode.

2. Kľúčové výsledky, ktoré sa dosiahli od prijatia akčného plánu

V nadväznosti na záväzky prijaté v akčnom pláne pre obehové hospodárstvo Komisia v roku 2016 predložila niekoľko kľúčových iniciatív na podporu obehového hospodárstva. Tieto iniciatívy pokrývajú celý hodnotový reťazec, od produkcie po spotrebu, nakladanie s odpadom a využívanie druhotných surovín. Uvádzajú sa nižšie v chronologickom poradí podľa dátumu ich ukončenia.

Legislatívny návrh o online predaji tovaru (december 2015)

Prvé opatrenie, ktoré Komisia realizovala po prijatí akčného plánu, sa týkalo zákonných záruk na spotrebný tovar. Komisia prijala legislatívny návrh o online predaji tovaru⁴ 9. decembra 2015. Cieľom návrhu je posilniť záruky pre spotrebiteľov v záujme lepšej ochrany pred chybnými výrobkami a prispieť k trvácnosti a opraviteľnosti výrobkov. Tým sa zabráni vyhadzovaniu výrobkov a významne prispeje k prechodu na obehové hospodárstvo.

Návrh obsahuje pravidlo, že v prípade online predaja chybného výrobku musí predávajúci počas prvých dvoch rokov od lehoty dodania dokázať, že v čase dodania výrobok chybný nebol. Podľa súčasných predpisov má predávajúci túto povinnosť len v prvých šiestich mesiacoch. Táto zmena uľahčí spotrebiteľom uplatňovanie ich práv a bude znamenať jasný stimul na výrobu kvalitnejších a trvácnejších výrobkov.

V návrhu sa okrem toho stanovuje dvojročná zákonná záruka na použitý tovar a plne sa harmonizuje hierarchia prostriedkov nápravy, v rámci ktorej sa dôraznejšie presadzuje oprava výrobkov.

Legislatívny návrh o hnojivách (marec 2016)

Komisia predložila 17. marca 2016 návrh nariadenia⁵, ktorým sa vytvorí skutočný jednotný trh pre hnojivá vyrobené z druhotných surovín (najmä zo zhodnotených živín), čím sa problémy odpadového hospodárstva premenia na hospodárske príležitosti.

Vďaka navrhovaným pravidlám sa môže odvetvie hnojív stať menej závislým od dovozu dôležitých primárnych surovín, napr. fosfátov, ktoré možno získať aj z domáceho organického odpadu. V návrhu nariadenia sa stanovujú pravidlá pre voľný pohyb

³ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016C1224%2801%29&rid=2>

⁴ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=COM%3A2015%3A635%3AFIN>

⁵ <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2016/EN/1-2016-157-EN-F1-1.PDF>

všetkých hnojivých výrobkov s označením CE v celej EÚ vrátane ekologických hnojivých výrobkov⁶.

V návrhu nariadenia sa zosúladujú pravidlá EÚ pre výrobky pochádzajúce z organického odpadu a vedľajších produktov a stanovujú pravidlá zhodnocovania živín na druhotné suroviny. Ak organický odpad spĺňa prísne pravidlá zhodnocovania, môže sa stať zložkou vyhovujúcou pre hnojivé výrobky s označením CE s neobmedzeným prístupom na jednotný trh. Pokiaľ ide o hnojivá, ktoré nemajú označenie CE, členské štáty EÚ budú môcť pokračovať v obchodovaní s nimi na svojom vnútroštátnom trhu v súlade so svojimi vnútroštátnymi predpismi.

Ako pomôže návrh o hnojivách pri vytváraní pracovných miest a podpore inovácií?

Ako sa uvádza v posúdení vplyvu pripojenom k legislatívnemu návrhu⁷, vďaka recyklácii biologického odpadu v hnojivách vyrobených z ekologických materiálov by mohlo vzniknúť približne 120 000 pracovných miest. Vďaka vytvoreniu rovnakých podmienok pre odvetvie hnojív budú mať MSP a poľnohospodári, ktorí vyrábajú ekologické hnojivé výrobky, prístup na jednotný trh a možnosť využiť nové príležitosti.

Budú môcť ponúkať svoje produkty širšiemu okruhu zákazníkov a využívať úspory z rozsahu tým, že budú ponúkať výrobok označený označením CE, ktoré je všeobecne uznávanou zárukou kvality. Tak sa bude ďalej stimulovať výskum, inovácie a investície do obehového hospodárstva, vytvoria sa pracovné miesta a budú sa zhodnocovať druhotné zdroje domáceho pôvodu.

Spustenie dohôd o inováciách (máj 2016)

Komisia vydala výzvu na vyjadrenie záujmu v oblasti „dohôd o inováciách pre obehové hospodárstvo“⁸, ktorá bola otvorená v období od 26. mája do 15. septembra 2016. Výzva predstavuje pilotný prístup, ktorého cieľom je pomôcť inovátorom, ktorí čelia regulačným prekážkam.

Cieľom dohôd o inováciách je združiť inovátorov, vnútroštátne/regionálne/miestne orgány a útvary Komisie v záujme upresnenia vnímaných regulačných prekážok v právnych predpisoch EÚ alebo vo vykonávacích opatreniach členských štátov⁹ brániacich inovácii. Ak sa potvrdí existencia prekážky v právnych predpisoch EÚ, Komisia zváži začatie ďalšieho hodnotenia, procesu konzultácie a posúdenia vplyvu tejto regulačnej prekážky.

Preložených bolo 32 vyjadrení záujmu zo 14 rôznych členských štátov¹⁰. Medzi témami, ktoré boli uvedené vo vyjadreniach záujmu, figurovali napr. vnímané regulačné prekážky brániace inovácii v odvetviach vodného hospodárstva, odpadového hospodárstva a energetiky. Dve dohody o inováciách budú podpísané v prvom štvrtroku 2017: jedna sa bude zaoberať vnímanými legislatívnymi prekážkami týkajúcimi sa elektromobility a recyklácie batérií; druhá preskúma regulačné prekážky týkajúce sa udržateľnej úpravy

⁶ <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2016/EN/1-2016-157-EN-F1-1.PDF>

⁷ <http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/15949>

⁸ <https://ec.europa.eu/research/innovation-deals/index.cfm?pg=home>

⁹ <https://ec.europa.eu/research/innovation-deals/index.cfm>

¹⁰ <https://ec.europa.eu/research/innovation-deals/index.cfm?pg=home>

odpadových vôd prostredníctvom inovatívnej technológie anaeróbného membránového bioreaktora.

Ekodizajn (november 2016)

Možnosť opraviť alebo recyklovať výrobok a opätovne využiť jeho súčasti a materiály z veľkej časti závisí od počiatočného konštrukčného riešenia výrobku. Po politických rokovaníach o ekodizajne v apríli a októbri 2016 Komisia potvrdila význam rozumných konštrukčných riešení výrobkov a svoje úsilie rozhodla zamerať na skupiny výrobkov s najväčším potenciálom z hľadiska úspory energie a zdrojov a ďalej posilniť znalostnú základňu pre regulačnú činnosť. V dôsledku toho prijala 30. novembra 2016 pracovný plán v oblasti ekodizajnu na obdobie rokov 2016 – 2019 ako súčasť balíka Čistá energia pre všetkých Európanov¹¹. Nový pracovný plán nám pomôže splniť ciele EÚ v oblasti energetiky a klímy vyplývajúce z Parížskej dohody a to tak, že sa do roku 2030 dosiahnu úspory energie porovnateľné s ročnou primárnou energetickou spotrebou Švédska, vytvoria pracovné miesta a podpora sa inovácie.

Ekodizajn môže okrem toho významnou mierou prispieť k vytvoreniu obehovejšieho hospodárstva. Hoci sa opatrenia v oblasti ekodizajnu doposiaľ sústreďovali hlavne na energetickú efektívnosť, v uvedenom pracovnom pláne sa Komisia zaviazala systematickejšie preskúmať aj možnosť stanovenia požiadaviek na výrobky relevantných pre obehové hospodárstvo, ako je trvácnosť, opraviteľnosť, modernizovateľnosť, dizajn umožňujúci demontáž, informovanosť a jednoduchosť opätovného použitia a recyklácie. Pôjde jednak o nové skupiny výrobkov a jednak o preskúmanie existujúcich opatrení zameraných na konkrétne výrobky, čo prinesie výhody v celom hodnotovom reťazci.

V pracovnom pláne sa uvádzajú priority na nadchádzajúce roky v oblasti preskúmania nových skupín výrobkov a existujúcich právnych predpisov o ekodizajne a označovaní energetickej účinnosti. Komisia takisto začne realizovať osobitnú štúdiu o produktoch IKT vrátane inteligentných telefónov v záujme ich možného zaradenia do pracovného plánu v oblasti ekodizajnu.

Súbežne s tým Komisia vyvinula povinné požiadavky na dizajn výrobkov a ich označovanie, aby sa zjednodušila a zabezpečila bezpečnejšia demontáž, opätovné použitie a recyklácia elektronických displejov (napríklad počítačových obrazoviek, televízorov a elektronických displejov integrovaných v iných výrobkoch). Návrh nariadenia¹² obsahuje požiadavky, ktorými sa uľahčuje recyklácia, ako napríklad zamedzenie zvárania alebo lepenia určitých komponentov (napr. dosiek s plošnými spoji, kondenzátorov, batérií a vnútorných zdrojov napájania) a označovanie plastových súčiastok a prítomnosti kadmia a ortuti.

Okrem toho sa v návrhu nariadenia od výrobcov vyžaduje, aby prevádzkovateľom recyklačných zariadení poskytovali informácie, napríklad o umiestnení plastových súčiastok obsahujúcich brómované spomaľovače horenia. Vďaka uvedeným požiadavkám by sa mohla zlepšiť recyklácia displejov, čo prispeje k dosiahnutiu cieľov v

¹¹ COM(2016) 773 final.

¹² Návrh nariadenia Komisie, ktorým sa vykonáva smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/125/ES, pokiaľ ide o požiadavky na ekodizajn elektronických displejov.

oblasti recyklácie stanovených v smernici o odpade z elektrických a elektronických zariadení¹³.

Ihneď po prijatí akčného plánu pre obehové hospodárstvo Komisia takisto požiadala európske normalizačné organizácie, aby vypracovali všeobecné normy pre trvácnosť, opätovnú použiteľnosť a recyklovateľnosť určitých výrobkov. Mnohé spotrebiteľské a priemyselné výrobky by mohli mať väčšiu trvácnosť, opätovnú použiteľnosť a recyklovateľnosť, ak by bola zavedená vhodná metrika a normy.

Tri európske normalizačné organizácie akceptovali žiadosť Komisie a predložili spoločný pracovný plán. Takisto zriadili spoločnú pracovnú skupinu, ktorá vypracuje približne 20 všeobecných noriem. Tým sa uľahčí rozhodnutie o tom, ktoré povinné požiadavky by sa mali vypracovať v záujme zvýšenia efektívneho využívania zdrojov a zníženia množstva odpadu.

Plytvanie potravinami (v priebehu roku 2016)

Plytvanie potravinami je kľúčová oblasť obehového hospodárstva, ktorá by sa mala riešiť na mnohých úrovniach hodnotového reťazca. Komisia realizovala viacero opatrení zameraných na podporu boja proti plytvaniu potravinami a na splnenie súvisiaceho cieľa trvalo udržateľného rozvoja v tejto oblasti. Zriadila platformu zainteresovaných strán na predchádzanie plytvaniu potravinami, dosiahla pokrok v rozvíjaní metodiky EÚ na meranie objemu plytvania potravinami a pripravila usmernenia EÚ na uľahčenie darovania potravín a použitie bývalých potravín na výrobu krmív.

Komisia 1. augusta 2016 zriadila platformu EÚ pre potravinové straty a plytvanie potravinami¹⁴. Platforma bude kľúčovým fórom na úrovni EÚ, ktorá bude všetkým aktérom pomáhať pri identifikovaní a realizovaní opatrení potrebných na splnenie záväzku prijatého v rámci cieľa trvalo udržateľného rozvoja a pozostávajúceho zo zníženia miery plytvania potravinami na obyvateľa do roku 2030 o polovicu¹⁵. Platforma združuje 70 členov, ktorí zastupujú verejné orgány (členské štáty, krajiny EZVO, orgány EÚ a medzinárodné organizácie) a všetkých aktérov naprieč potravinovým hodnotovým reťazcom vrátane potravinových bánk a iných mimovládnych organizácií. Prvé zasadnutie platformy sa uskutočnilo 29. novembra 2016 a prediskutovali sa na ňom kľúčové ciele akčného plánu pre obehové hospodárstvo týkajúce sa plytvania potravinami, ako aj hlavné prvky, ktoré je potrebné zvážiť pri vypracúvaní metodiky na konzistentné meranie objemu plytvania potravinami v celej EÚ. Metodiku budú využívať členské štáty, aby si splnili svoje ohlasovacie povinnosti týkajúce sa plytvania potravinami stanovené v legislatívnom návrhu Komisie na revíziu rámcovej smernice o odpade.

V roku 2016 Komisia úzko spolupracovala s členskými štátmi a so zainteresovanými stranami na príprave usmernení EÚ na uľahčenie darovania potravín. Usmernenia poslúžia na zabezpečenie jednotnejšieho výkladu pravidiel EÚ, ktoré sa vzťahujú na redistribúciu potravín, regulačnými orgánmi členských štátov. Cieľom usmernení je riešiť právne a prevádzkové prekážky, ktorým čelia darcovia i príjemcovia pri redistribúcii bezpečných potravinových prebytkov v EÚ. Hlavné prvky usmernení sa prediskutovali v rámci platformy 29. novembra 2016; usmernenia budú uverejnené v roku 2017.

¹³ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2012/19/EÚ zo 4. júla 2012 o odpade z elektrických a elektronických zariadení (OEEZ).

¹⁴ http://ec.europa.eu/food/safety/food_waste/eu_actions/eu-platform/index_en.htm.

¹⁵ http://ec.europa.eu/food/safety/food_waste/index_en.htm.

Komisia takisto vypracúva usmernenia týkajúce sa používania bývalých potravín na výrobu krmív, s cieľom zhodnotiť živiny z bývalých potravín ich bezpečným použitím na výživu zvierat. Tým sa znižuje plytvanie potravinami, predchádza sa spaľovaniu alebo skládkovaniu bývalých potravín a nahrádzajú sa obilniny a olejnaté semená v strave zvierat, čím sa zároveň uvoľňuje pôda na produkciu potravín a znižuje závislosť EÚ od dovážaného krmiva. Návrh usmernení sa takisto prediskutoval na zasadnutí platformy; budú dokončené a uverejnené v roku 2017.

Energetické zhodnocovanie odpadu (január 2017)

Spolu s touto správou Komisia prijíma oznámenie o procesoch energetického zhodnocovania odpadu a ich úlohe v obehovom hospodárstve¹⁶. Hlavným cieľom uvedeného oznámenia je zabezpečiť, aby energetické zhodnocovanie odpadu v EÚ podporovalo ciele akčného plánu pre obehové hospodárstvo a aby sa pevne riadilo hierarchiou odpadového hospodárstva EÚ. V oznámení sa skúma aj to, ako možno optimalizovať procesy energetického zhodnocovania odpadu tak, aby mohli zohrávať úlohu pri plnení cieľov stanovených v stratégii energetickej únie a v Parížskej dohode.

Návrh na zmenu smernice o obmedzení používania určitých nebezpečných látok v elektrických a elektronických zariadeniach (január 2017)

Spolu s touto správou Komisia prijíma aj návrh¹⁷ na cielenú zmenu smernice o obmedzení používania nebezpečných látok v elektrických a elektronických zariadeniach (ďalej len „smernica RoHS“). Tým, že sa v návrhu smernice iniciuje nahradenie určitých nebezpečných látok v elektrických a elektronických zariadeniach, zvyšuje sa možnosť a hospodárska výnosnosť recyklácie odpadu z takýchto zariadení. Návrhom smernice sa tiež presadzuje najvyššia priorita hierarchie odpadového hospodárstva, a to predchádzanie vzniku odpadu.

Tým, že sa prevádzkovateľom umožní predĺženie používania elektrických a elektronických zariadení, posunie sa tým životnosť a zneškodnenie takýchto zariadení, a tak sa predíde dodatočnej tvorbe odpadu vrátane nebezpečného odpadu. Odhaduje sa, že vďaka tomuto opatreniu bude možné vyhnúť sa v EÚ vzniku viac než 3 000 ton nebezpečného odpadu ročne¹⁸. Predĺženie životnosti elektrických a elektronických zariadení by takisto malo viesť k ďalším úsporám energie a surovín.

Návrhom na zmenu smernice RoHS:

- sa umožnia operácie na sekundárnom trhu (napr. opätovný predaj, trh s použitými výrobkami) pre určité elektrické a elektronické zariadenia a
- umožnia sa opravy určitých elektrických a elektronických zariadení, ktoré boli uvedené na trh pred 22. júlom 2019, náhradnými dielmi.

Do akej miery je tento návrh prospešný pre európskych občanov a podniky?

Umožnenie operácií na sekundárnom trhu v plnom rozsahu a zvýšenie dostupnosti náhradných dielov pre určité elektrické a elektronické zariadenia bude mať pozitívny hospodársky vplyv tým, že sa vytvoria trhové príležitosti pre sektor opráv a predaj použitých výrobkov. Pomôže to znížiť náklady a administratívne zaťaženie podnikov vrátane MSP a verejných orgánov. Napríklad v dôsledku zmeny smernice ušetrí európske

¹⁶ COM(2017) 34.

¹⁷ COM(2017) 38.

¹⁸ SWD(2017) 22 a SWD(2017) 23.

nemocnice po roku 2019 približne 170 miliónov EUR vďaka zachovaniu možnosti opätovne predávať a kupovať použité zdravotnícke pomôcky (čo by bez uvedeného návrhu na zmenu nebolo po uplynutí prechodného obdobia možné).

V záujme uľahčenia prípravy na opätovné používanie a nakladanie s odpadmi z elektrických a elektronických zariadení environmentálne vhodným spôsobom Komisia takisto iniciovala dialóg medzi výrobcami a prevádzkovateľmi zariadení na recykláciu elektronických výrobkov s cieľom zlepšiť výmenu informácií o príprave na opätovné použitie a spracovanie nových zariadení uvádzaných na trh.

Platforma na podporu financovania obehového hospodárstva (január 2017)

Spolu s touto správou bola zriadená platforma, ktorá spája Komisiu, Európsku investičnú banku (EIB), účastníkov finančných trhov a podniky s cieľom zvýšiť informovanosť o obchodnej logike obehového hospodárstva a zvýšiť mieru využívania projektov obehového hospodárstva investormi. Zatiaľ čo podnikateľský zámer obehového hospodárstva je jasný, informácie o ňom sa ešte musia dostať k značnej časti podnikov v EÚ a finančnému a bankovému sektoru.

Štruktúra platformy bude pozostávať z týchto troch pilierov:

- pilier „koordinácia a zvyšovanie informovanosti“ umožní výmenu najlepších postupov medzi potenciálnymi predkladateľmi projektov a ďalšími zainteresovanými stranami. V jeho rámci sa uskutoční analýza charakteristík projektov obehového hospodárstva a ich osobitných finančných potrieb, poskytne poradenstvo na zlepšenie ich prijateľnosti pre banky a skoordínujú sa činnosti týkajúce sa financovania obehového hospodárstva. Na tento účel bude vytvorená špecializovaná skupina odborníkov,
- pilier „poradenstvo“ sa využije na rozvoj projektov obehového hospodárstva a zlepšenie ich vyhládok z hľadiska prijateľnosti pre banky,
- pilier „financovanie“ preskúma, či je potrebný osobitný nástroj financovania projektov obehového hospodárstva.

3. Ďalšie iniciatívy realizované v roku 2016

Okrem vyššie uvedených kľúčových iniciatív, mnohé ďalšie dôležité opatrenia Komisie, ktoré sú uvedené nižšie, pomohli začleneniu obehového hospodárstva do celého životného cyklu výrobkov prostredníctvom nástrojov, ako sú napríklad najlepšie postupy, verejné obstarávanie, informácie pre spotrebiteľov, usmernenia, finančné prostriedky a podpora. Uvedené nástroje sú nevyhnutné na zabezpečenie toho, aby všetci relevantní aktéri hospodárstva prijali obehové hospodárstvo, ktoré sa postupne stane bežnou praxou.

Začlenenie usmernení týkajúcich sa obehového hospodárstva do dokumentov BREF pre niekoľko priemyselných odvetví

Komisia začlenila aspekty obehového hospodárstva do referenčných dokumentov o najlepších dostupných technikách¹⁹ (BREF), ktoré musia členské štáty EÚ zohľadniť pri vydávaní povolení pre priemyselné zariadenia. Pomôže to znížiť tvorbu odpadu, stimulovať recykláciu a znížiť mieru využívania zdrojov, čím sa zabezpečí ďalšia udržateľnosť a konkurencieschopnosť v odvetviach, na ktoré sa vzťahuje smernica o priemyselných emisiách. Okrem toho sa prostredníctvom dokumentov BREF identifikujú nové techniky, ktoré integrujú aspekty relevantné pre obehové hospodárstvo, čím sa podporujú inovácie v priemyselných procesoch.

¹⁹ <http://eippcb.jrc.ec.europa.eu/reference/>

Medzi najlepšie dostupné techniky pre odvetvie výroby neželezných kovov patria napríklad:

- techniky na zlepšenie využívania druhotných surovín, zvýšenie energetickej efektívnosti a zníženie tvorby odpadových vôd, čo prispieva k úspore prírodných zdrojov,
- techniky na zníženie tvorby odpadu, napríklad prostredníctvom alternatívnych spôsobov využívania rezíduí z procesu.

Ekologické verejné obstarávanie

V roku 2016 Komisia uverejnila nové kritériá ekologického verejného obstarávania pre kancelárske budovy, cesty a pre počítače a monitory²⁰. Verejné orgány ich môžu využívať na dobrovoľnom základe, pričom by mali zahŕňať požiadavky relevantné pre obehové hospodárstvo. Napríklad počítače a monitory musia byť konštrukčne riešené tak, aby sa dali opraviť bežne dostupnými nástrojmi a aby sa batérie dali ľahko nahradiť, pričom možnosti na ich modernizáciu sú odmeňované. Podporuje sa používanie recyklovaných materiálov pri výstavbe ciest a budov. Keďže verejné obstarávanie predstavuje veľkú časť európskej spotreby, zahrnutie požiadaviek týkajúcich sa obehovosti do nákupov verejných orgánov bude zohrávať kľúčovú úlohu pri prechode na obehové hospodárstvo.

Aktualizované usmernenia k smernici o nekalých obchodných praktikách – opatrenia týkajúce sa vyhlásení o ekologickosti

Komisia prijala 25. mája 2016 revidovanú verziu svojich usmernení k smernici o nekalých obchodných praktikách²¹, ktorá obsahuje konkrétne prvky na to, aby sa vyhlásenia o ekologickosti stali dôveryhodnejšími a transparentnejšími. Usmernenia reagujú na problém nepravdivých, nejasných, nezrozumiteľných alebo nejednoznačných informácií vrátane vyhlásení týkajúcich sa obehového hospodárstva. Pomôže to pri ochrane spotrebiteľov pred zavádzajúcimi a nepodloženými obchodnými informáciami²². Zavádzajúce vyhlásenia môžu viesť k strate dôvery spotrebiteľov v značky a k odrádzaniu spoločností od uvádzania pravdivých a relevantných vyhlásení, čo by úplne znemožnilo prechod na obehové hospodárstvo. Revidované usmernenia zahŕňajú aj podnety týkajúce sa vyhlásení o ekologickosti od mnohostrannej skupiny zainteresovaných strán, ktorá pozostáva zo zástupcov vnútroštátnych orgánov, európskych podnikateľských organizácií, spotrebiteľských združení a mimovládnych organizácií pôsobiacich v oblasti životného prostredia²³.

Zintenzívnenie presadzovania revidovaného nariadenia o preprave odpadu

Komisia prijala 28. júla 2016 vykonávací akt, ktorým sa stanovuje tabuľka zhody medzi colným kódexom a kódmi odpadu²⁴. Tento nový nástroj pomôže colným úradníkom identifikovať nelegálny prevoz odpadu cez hranice EÚ, napríklad označený ako použitý

²⁰ http://ec.europa.eu/environment/gpp/eu_gpp_criteria_en.htm

²¹ http://ec.europa.eu/justice/consumer-marketing/files/ucp_guidance_en.pdf

²² http://ec.europa.eu/consumers/consumer_rights/unfair-trade/environmental-claims/index_en.htm.

²³ http://ec.europa.eu/consumers/consumer_rights/unfair-trade/unfair-practices/files/mdec_compliance_criteria_en.pdf

²⁴ [Vykonávacie nariadenie Komisie \(EÚ\) 2016/1245](#) z 28. júla 2016, ktorým sa stanovuje predbežná tabuľka zhody medzi číselnými znakmi kombinovanej nomenklatúry uvedenými v nariadení Rady (EHS) č. 2658/87 a položkami týkajúcimi sa odpadu uvedenými v prílohách III, IV a V k nariadeniu Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1013/2006 o preprave odpadu.

tovar. Posilní sa tým presadzovanie nariadenia o preprave odpadu a pomôže to predchádzať úniku cenných surovín z EÚ.

Osvedčené postupy v systémoch zberu odpadu

Komisia v priebehu roku 2016 identifikovala a presadzovala osvedčené postupy pre separovaný zber odpadu v členských štátoch EÚ. Preskúmala situáciu v oblasti separovaného zberu v členských štátoch EÚ a posúdila právny rámec a praktické uplatňovanie systémov separovaného zberu. Na základe uvedeného posúdenia sa dospelo k súboru odporúčaní adresovaných rôznym úrovňam rozhodovania²⁵. Uvedené odporúčania boli predmetom diskusií so zainteresovanými stranami a členskými štátmi EÚ na konferencii, ktorá sa konala 29. januára 2016²⁶. Aj program Horizont 2020 podporuje tento smer činnosti prostredníctvom financovania viacerých konkrétnych projektov v tejto oblasti²⁷.

Opätovné využívanie vody

V júni 2016 boli vydané usmernenia v rámci spoločnej stratégie vykonávania rámcovej smernice o vode²⁸ s cieľom lepšie integrovať opätovné využívanie vody do plánovania a hospodárenia s vodami²⁹. Keďže v niektorých častiach EÚ sa zhoršili problémy s nedostatkom vody, opätovné využívanie vyčistenej odpadovej vody v bezpečných a nákladovo efektívnych podmienkach je cenným, ale nedostatočne využívaným prostriedkom na zvyšovanie dodávok vody a zmierňovanie tlaku na využívanie vodných zdrojov³⁰. Uľahčenie opätovného využívania vody v poľnohospodárstve takisto prispeje k recyklácii živín nahrádzaním tuhých hnojív.

Komisia uverejnila 7. apríla 2016 úvodné posúdenie vplyvu týkajúce sa nadchádzajúcej iniciatívy o minimálnych požiadavkách na kvalitu pre opätovné využívanie vody pri zavlažovaní a dopĺňaní zvodnených vrstiev. Komisia začala otvorenú verejnú konzultáciu o možnostiach politiky 28. októbra 2016³¹.

V roku 2016 sa opätovnému využívaniu vody udelilo popredné miesto v rebríčku priorít európskeho partnerstva v oblasti inovácií (EIP) zameraného na vodu a bolo predmetom prezentácie na konferencii EIP, ktorá sa konala 10. februára 2016 v Leeuwardene.

Stavebný a demolačný odpad

Komisia navrhla 9. novembra 2016 celoodvetvový dobrovoľný protokol na nakladanie so stavebným a demolačným odpadom. Cieľom protokolu je zlepšiť identifikáciu, triedenie odpadov priamo pri zdroji a zber odpadu, ako aj logistiku, spracovanie a riadenie kvality. Vďaka protokolu sa zvýši dôvera v kvalitu recyklovaných materiálov a bude sa presadzovať ich používanie v stavebníctve.

²⁵ http://ec.europa.eu/environment/waste/studies/pdf/Separate%20collection_Final%20Report.pdf

²⁶ http://ec.europa.eu/environment/waste/eventspast/separate_waste.htm

²⁷ V rámci výzvy vyhlásenej v roku 2015 v rámci Spoločenskej výzvy 5 programu Horizont 2020 a týkajúcej sa „Partnerstiev v oblasti surovín“ Komisia financuje projekt „IMPACTPapeRec: Boosting the implementation of participatory strategies on separate paper collection for efficient recycling“ týkajúci sa najlepších postupov v oblasti separovaného zberu papiera v záujme účinnej recyklácie. Ďalší projekt (s rozpočtom až do výšky 1,5 milióna EUR) bude financovaný v roku 2017 v rámci témy „Osvedčené postupy v systémoch zberu odpadu“.

²⁸ http://ec.europa.eu/environment/water/water-framework/objectives/implementation_en.htm

²⁹ http://ec.europa.eu/environment/water/pdf/Guidelines_on_water_reuse.pdf

³⁰ <http://ec.europa.eu/environment/water/reuse.htm>

³¹ http://ec.europa.eu/environment/consultations/reused_water_en.htm.

Z hľadiska objemu je stavebný a demolačný odpad najrozšírenejším druhom odpadu v EÚ. V rámcovej smernici o odpade 2008/98/ES sa stanovuje cieľ, aby sa do roku 2020 zhodnocovalo 70 % stavebného a demolačného odpadu. Potenciál na opätovné použitie a recykláciu tohto druhu odpadu sa však plne nevyužíva. Jednou z prekážok je nedostatok dôvery v kvalitu recyklovaných stavebných a demolačných materiálov.

V rámci programu Horizont 2020 sa takisto podporuje niekoľko inovačných projektov v tejto oblasti.

Biomasa a biovýrobky

Komisia 30. novembra 2016 vo svojom prepracovanom znení smernice o energii z obnoviteľných zdrojov³², ktoré je súčasťou balíka o čistej energii pre všetkých Európanov³³, prijala kritériá udržateľnosti pre všetky spôsoby využívania bioenergie. S cieľom obmedziť tlak na obmedzené zdroje biomasy Komisia navrhla, aby sa verejná podpora poskytovala výlučne efektívnej premene biomasy na elektrickú energiu³⁴. Uľahčia sa tým synergie medzi obehovým hospodárstvom a spôsobmi využívania biomasy, najmä dreva, ktoré možno použiť na výrobu celej škály výrobkov, ako aj na výrobu elektrickej energie.

Podpora obehového hospodárstva prostredníctvom fondov politiky súdržnosti a stratégie pre inteligentnú špecializáciu

V priebehu roku 2016 Komisia realizovala ciele podporné aktivity³⁵, aby členským štátom a regiónom EÚ pomohla pri využívaní fondov politiky súdržnosti na prechod na obehové hospodárstvo. Obehové hospodárstvo je jednou z tém výzvy „Mestské inovačné opatrenia“³⁶, ktorá sa začala v decembri 2016. Zároveň bolo jednou z hlavných tém Európskeho týždňa regiónov a miest a jednej z kategórií ocenenia RegioStars v roku 2016, ktoré identifikuje mimoriadne projekty regionálneho rozvoja financované z EÚ³⁷.

Mnohé regióny si stanovili priority spojené s obehovým hospodárstvom v stratégiách pre inteligentnú špecializáciu, ktoré usmerňujú ich investície do výskumu a inovácií získané v rámci politiky súdržnosti. V roku 2016 sa začali nové tematické platformy pre inteligentnú špecializáciu, aby týmto regiónom pomáhali spolupracovať s ostatnými regiónmi v oblasti hodnotových reťazcov na témy ako napríklad modernizácia priemyslu, agropotravinárstvo a energetika³⁸.

Ako konkrétne podporujú finančné prostriedky EÚ obehové hospodárstvo?

Fondy politiky súdržnosti

V rámci politiky súdržnosti EÚ sa už dvadsať rokov poskytuje podpora na vykonávanie politík relevantných pre obehové hospodárstvo (napr. 6 mld. EUR na nakladanie s

³² http://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/1_en_act_part1_v7_1.pdf

³³ <https://ec.europa.eu/energy/en/news/commission-proposes-new-rules-consumer-centred-clean-energy-transition>

³⁴ S výnimkou náležite opodstatnených prípadov na zaistenie bezpečnosti dodávok elektrickej energie.

³⁵ Vráťane viacerých podujatí a uverejnenia publikácie načrtávajúcej možnosti financovania a príklady osvedčených postupov:
http://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/publications/factsheets/2016/cohesion-policy-support-for-the-circular-economy.

³⁶ <http://www.uia-initiative.eu/>

³⁷ http://ec.europa.eu/regional_policy/en/regio-stars-awards/

³⁸ <http://s3platform.jrc.ec.europa.eu/>

odpadom v období rokov 2007 – 2013). Pokiaľ ide o súčasné obdobie financovania (2014 – 2020), musia byť vopred splnené určité podmienky, aby sa zabezpečilo, že nové investície do odvetvia nakladania s odpadom sú v súlade s plánmi odpadového hospodárstva, ktoré vytvorili členské štáty na splnenie svojich cieľov v oblasti recyklácie. Podpora EÚ pre inovácie, MSP, nízkouhlíkové hospodárstvo a ochranu životného prostredia na obdobie rokov 2014 – 2020 dosahuje sumu 150 miliárd EUR a mnohé z uvedených oblastí prispievajú k prechodu na obehové hospodárstvo.

Ako príklad možno uviesť Slovinsko, ktoré je vďaka finančným prostriedkom EÚ blízko dosiahnutiu svojich cieľov v oblasti recyklácie, a tak ľudia žijúci v Ľubľane môžu profitovať z lepšieho a udržateľnejšieho systému odpadového hospodárstva. Hlavné mesto Slovinska od vstupu do EÚ posilnilo separovaný zber a recykláciu a množstvo odpadu ukladaného na skládky znížilo o 59 %. Takisto investovalo do predchádzania vzniku odpadu a jeho opätovného používania. Ľubľana v súčasnosti produkuje o 41 % menej odpadu na obyvateľa, než je európsky priemer, a na rozdiel od pôvodných plánov sa rozhodla nevybudovať dve nové spaľovne.

Jedným z kľúčových prvkov integrovaného systému odpadového hospodárstva je Ľubľanské regionálne stredisko nakladania s odpadom. Tento projekt financovaný z EÚ sa začal ako zariadenie na nakladanie s odpadom pre 17 obcí. Neskôr sa k nim pridalo ďalších 20 obcí, ktoré sa zriekli potreby ďalšieho zariadenia na spracovanie odpadov.

Projekt Circular Ocean v rámci INTERREG³⁹ rieši problém morského odpadu v regióne Severné okrajové oblasti a Arktída. Podporuje ekologické hospodárstvo prostredníctvom hľadania riešení na opakované použitie plastového odpadu, napríklad starých rybárskych sietí a lán, a na podporu ekologických inovácií. Uvedený projekt je laureátom ocenenia RegioStars Award za rok 2016 a v súčasnosti v pilotnej fáze testuje niekoľko nových spôsobov využitia plastového odpadu, ako napríklad na posilnenie betónu alebo iných stavebných materiálov. Takisto experimentuje s využitím rybárskych sietí ako materiálu na odstraňovanie znečisťujúcich látok z vody.

HORIZONT 2020

Horizont 2020 – rámcový program EÚ pre výskum a inováciu financuje inovačné projekty zamerané na podporu prechodu na obehové hospodárstvo. Program Horizont 2020 napríklad prispieva sumou 8,8 milióna EUR na projekt RESYNTEX⁴⁰, v rámci ktorého sa vypracujú inovatívne obchodné modely obehového hospodárstva pre chemický a textilný priemysel. V uvedenom projekte je združených 20 partnerov z 10 rôznych členských štátov EÚ vrátane priemyselných združení, podnikov, MSP a výskumných ústavov. Projekt ukáže, ako predchádzať spaľovaniu a skládkovaniu textilného odpadu prostredníctvom chemickej recyklácie zmiešaného textilného odpadu v pilotnom závode na recykláciu textílií s kapacitou 500 ton ročne. Nová technológia opätovného spracovania zvýši efektívnosť využívania zdrojov tak, že zhodnotí textilný odpad na využiteľnú priemyselnú surovinu a zároveň zabezpečí jej akceptáciu na trhu.

Program LIFE

Program LIFE podporuje projekty relevantné pre obehové hospodárstvo už od roku 1992, pričom financoval viac ako 670 projektov na zníženie vzniku odpadu, jeho recykláciu a opätovné používanie v celkovej výške viac ako 1 miliarda EUR z finančných prostriedkov EÚ. Tento vývoj pokračuje aj v rámci nového programu LIFE na obdobie rokov 2014 –

³⁹ <http://www.circularocean.eu/>

⁴⁰ <http://www.resyntex.eu/>

2020, keď sa počas prvých dvoch rokov investovalo viac ako 100 miliónov EUR do viac ako 80 projektov súvisiacich s obehovým hospodárstvom.

Výskum a inovácia: Priemysel 2020 v obehovom hospodárstve

V rámci pracovného programu Horizont 2020 na roky 2016 – 2017 sa investuje 650 mil. EUR do ťažiskovej oblasti „Priemysel 2020 v obehovom hospodárstve“, ktorá poskytuje finančné prostriedky na preukázanie hospodárskej a environmentálnej uskutočniteľnosti prístupu založenom na obehovom hospodárstve a zároveň poskytuje silný impulz pre reindustrializáciu EÚ. V roku 2016 sa začalo viacero výziev v uvedenej ťažiskovej oblasti vrátane jednej výzvy venovanej projektom veľkého rozsahu ponúkajúcim systémové a ekologicky inovačné koncepcie podporujúce obehové hospodárstvo a úlohe vody v obehovom hospodárstve. Nedávno sa uskutočnilo hodnotenie návrhov predložených k uvedeným témam a práve prebieha príprava dohôd o grante pre vybrané projekty. V roku 2016 sa začali aj ďalšie výzvy, a to v rámci verejno-súkromných partnerstiev „továrne budúcnosti“, „udržateľný spracovateľský priemysel“ a „priemyselné odvetvie využívajúce biologické materiály“, s cieľom pomôcť rozvíjať a zavádzať potrebné kľúčové podporné technológie na podporu výroby EÚ v širokej škále odvetví.

Technologické služby na urýchlenie zavádzania pokročilých výrobných technológií ekologicky čistej výroby zo strany výrobných MSP

Komisia uverejnila 8. novembra 2016 v rámci programu Horizont 2020 výzvu na vytvorenie jednotného kontaktného miesta pre prístup MSP k technologickým službám a/alebo zariadeniam v oblasti pokročilej ekologicky čistej výroby⁴¹. Napriek dobrým výsledkom Európy v oblasti patentov a obchodu je zavádzanie pokročilých výrobných riešení európskymi spoločnosťami aj naďalej výzvou. Mnohým MSP chýbajú zdroje alebo schopnosti integrovať inováčne moderné výrobné technológie týkajúce sa ekologickej výroby.

Cieľom uvedenej výzvy je poskytnúť prístup k tomuto jednotnému kontaktnému miestu prevažnej väčšine výrobných MSP počas obdobia troch rokov s cieľom umožniť im, aby integrovali inováčne pokročilé výrobné technológie do svojich výrobných postupov a prijímali informované rozhodnutia o ďalších investíciách. Výzva bude otvorená do 28. marca 2017.

Ako chce Komisia podporovať MSP pri prechode na obehové hospodárstvo?

Komisia podporuje MSP pri prechode na obehové hospodárstvo prostredníctvom pokračujúceho plnenia zeleného akčného plánu pre MSP⁴². V uplynulých desaťročiach podporili finančné prostriedky EÚ tisíce MSP a stimulovali efektívnosť využívania zdrojov, energetickú efektívnosť a inovácie vo výrobe. Táto podpora MSP naďalej pokračuje z prostriedkov politiky súdržnosti na obdobie rokov 2014 – 2020. V januári 2017 začalo svoju prevádzku Európske centrum excelentnosti pre efektívne využívanie zdrojov. Centrum bude zahŕňať nástroj sebahodnotenia a poskytovať príležitosti na

⁴¹ <http://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/opportunities/h2020/topics/innosup-03-2017.html>.

⁴² http://ec.europa.eu/growth/smes/business-friendly-environment/green-action-plan_en.

vytváranie sietí a podporné činnosti pre MSP a ich podporné organizácie. Pilotný projekt financovaný Európskym parlamentom a vykonávaný Komisiou poskytne praktické budovanie kapacít pre MSP v oblasti obehového hospodárstva a ekologických inovácií, a to od februára 2017.

4. Kľúčové iniciatívy na rok 2017

Komisia vo svojom pracovnom programe na rok 2017 potvrdzuje plný záväzok zabezpečiť včasné plnenie akčného plánu pre obehové hospodárstvo. V roku 2017 Komisia navrhne stratégiu pre plasty s cieľom zlepšiť hospodárnosť, kvalitu a využívanie recyklácie a opätovného používania plastov, znížiť prenikanie plastov do životného prostredia a oddeliť výrobu plastov od fosílnych palív.

Komisia takisto predloží podrobnú analýzu právnych, technických alebo praktických problémov na rozhraní medzi právnymi predpismi o chemikáliách, výrobkoch a odpade, ktoré môžu brániť prechodu recyklovaných materiálov do produktívnej ekonomiky. Komisia osobitne zváži možnosti, ako zlepšiť informácie o látkach vzbudzujúcich obavy vo výrobkoch a v odpade, a možnosti na zjednodušenie nakladania s látkami vzbudzujúcimi obavy v recyklovaných materiáloch. Cieľom nie je len podpora cyklov netoxických materiálov, ale aj zvýšenie využívania druhotných surovín.

Komisia predloží aj legislatívny návrh týkajúci sa minimálnych požiadaviek na kvalitu s cieľom podporiť bezpečné používanie vyčistenej odpadovej vody pri súčasnom zaistení zdravotnej a environmentálnej bezpečnosti postupov opätovného používania vody a voľného obchodu s potravinárskymi výrobkami v EÚ.

V roku 2017 bude predstavený aj rámec monitorovania, ktorý umožní posúdenie pokroku v oblasti obehového hospodárstva v EÚ a jej členských štátoch.

V roku 2017 sa vykonávanie pracovného plánu v oblasti ekodizajnu bude viac zameriavať na obehové hospodárstvo a efektívne využívanie zdrojov nad rámec energetickej efektívnosti.

V prvom štvrtroku 2017 Komisia takisto uverejní výsledky kontroly vhodnosti schémy environmentálnej značky EÚ a schémy EMAS.

Rok 2017 bude rokom kľúčového významu pre rozvoj politického dialógu so zainteresovanými stranami. Komisia a Európsky hospodársky a sociálny výbor na tento účel zriadia platformu zainteresovaných strán obehového hospodárstva, a to pri príležitosti medziinštitucionálnej konferencie zainteresovaných strán o obehovom hospodárstve, ktorá sa uskutoční 9. – 10. marca 2017 v Bruseli.

5. Závery

V nadchádzajúcich rokoch bude dôležité udržať dynamiku, ktorá vznikla prijatím balíka predpisov o obehovom hospodárstve a opatreniami na všetkých úrovniach, aby sa obehové hospodárstvo stalo skutočnosťou s prínosom pre všetkých európskych občanov. Dôsledná realizácia akčného plánu a urýchléné prijatie legislatívnych návrhov o odpade a hnojivách pomôžu priniesť jasné smerovanie pre investorov a podporiť prechod na obehové hospodárstvo.